

GIỚI TRONG SẢN PHẨM TRUYỀN THÔNG

Thưa các bạn, không phải ngẫu nhiên mà Bình đẳng giới là một trong 8 Mục tiêu phát triển thiên niên kỷ của Liên hiệp quốc. “Bình đẳng giới trở thành trung tâm của phát triển, bản thân nó là một mục tiêu phát triển, đồng thời là một yếu tố để nâng cao khả năng tăng trưởng quốc gia, xoá đói giảm nghèo và quản lý nhà nước có hiệu quả.” (Trích Đưa vấn đề Giới vào phát triển thông qua sự bình đẳng giới về quyền, nguồn lực và tiếng nói- Báo cáo nghiên cứu chính sách của Ngân hàng thế giới – Nhà xuất bản Văn hóa – Thông tin, năm 2001)

Trong những năm qua, Việt Nam luôn được đánh giá là nước có nhiều chính sách tiến bộ về vấn đề phụ nữ và bình đẳng giới. Sự ra đời của Luật bình đẳng giới (2007) là một minh chứng về sự quyết tâm của Đảng và Nhà nước trong việc hướng tới mục tiêu bình đẳng giới. Để góp phần vào việc thực hiện mục tiêu này, Luật bình đẳng giới đã ghi rõ “Thông tin, giáo dục, truyền thông về giới và bình đẳng giới là biện pháp quan trọng nhằm nâng cao nhận thức về giới và bình đẳng giới”. Tuy nhiên, một số nghiên cứu đã chỉ ra rằng, vì những lý do khác nhau, nhiều sản phẩm truyền thông còn mang định kiến giới, trong đó vấn đề cốt lõi là nhận thức của các nhà báo về vấn đề này. Trong điều kiện bận rộn và nhiều mối quan tâm mang tính cấp thiết hiện nay, việc sản xuất ra các chương trình truyền thông có nhạy cảm giới và chuyển tải tinh thần của nó là một thách thức với nhiều nhà báo. Với mong muốn cùng các cơ quan quản lý báo chí hỗ trợ các nhà báo trong việc cập nhật các thông tin về giới, bình đẳng giới và chỉ ra những bài báo, những chương trình còn thể hiện định kiến giới, nhóm cán bộ của Trung tâm Nghiên cứu và Ứng dụng Khoa học về Giới- Gia đình- Phụ nữ và Vị thành niên (CSAGA) với sự hỗ trợ của tổ chức Oxfam Anh sản xuất bản tin này. Trong khuôn khổ hạn hẹp của chương trình, chúng tôi chỉ khảo sát một số các sản phẩm truyền thông mà chúng tôi cho rằng được nhiều người quan tâm trên đài truyền hình, đài phát thanh, báo viết và báo mạng.

Chúng tôi hi vọng nhận được những ý kiến đóng góp của quý vị để bản tin được tốt hơn.

Trân trọng cảm ơn
Nhóm cán bộ CSAGA-Oxfam Anh

CÁC NHÀ BÁO NGÀY Càng QUAN TÂM ĐẾN BÌNH ĐẲNG GIỚI

Cảm nhận chung khi điếm qua các bài viết trên một số báo in, mạng điện tử và một số chương trình phát thanh - truyền hình là những vấn đề về giới, bình đẳng giới đã được người làm báo quan tâm. Dù trực tiếp nói về giới hay chỉ là những chương trình, bài viết phản ánh một khía cạnh nào đó của đời sống xã hội trên các lĩnh vực như: kinh tế, chính trị, văn hoá, giáo dục, thể thao, quốc phòng..., nhiều nhà báo bước đầu có nhạy cảm giới.

Dấu hiệu khả quan được biểu hiện rõ nhất qua các kênh truyền thông là sự nỗ lực của các nhà báo nhằm tác động công chúng thay đổi cách nhìn nhận mang định kiến giới, khuyến khích đề cao trách nhiệm giới, thúc đẩy việc lồng ghép giới trong các lĩnh vực của đời sống xã hội.

GIỚI TÍNH

Giới tính: Giới tính là thuật ngữ chỉ sự khác biệt giữa nam giới và phụ nữ về sinh học

Giới tính có đặc điểm sau

- Bẩm sinh
- Đồng nhất
- Không thể thay đổi

GIỚI

Giới: Giới là thuật ngữ nói đến vai trò, trách nhiệm và quyền lợi mà xã hội quy định cho nam và nữ, bao gồm việc phân chia lao động, các kiểu phân chia nguồn lực và lợi ích

Giới có những đặc điểm sau :

- Do học mà có
- Khác nhau giữa các vùng miền và thời gian
- Có thể thay đổi được

XOÁ BỎ MẶC ĐỊNH VAI TRÒ GIỚI

Trên các báo, tạp chí, kiểu áp đặt phân chia “đàn ông phải thế này, đàn bà phải thế kia...”, thường xuất hiện không ít. Chẳng hạn: “Bí kíp cho những cô nàng lơ... giỏi giang và thành công trong sự nghiệp quá: Nếu “tắm tia” được anh chàng nào như ý, thì hãy cố gắng khéo léo, mềm mỏng, nhún nhường trước chàng. Có hò hẹn với chàng thì hãy chịu... nhún mình xuống một chút. Quan hệ gia đình sau này, rất cần ở người phụ nữ sự nhường nhịn, thậm chí có phần cam chịu.” (**Những cô nàng để... ế - Tapchidep.com cập nhật 14/4/2009**). Hoặc trong một bài viết khác cũng ở trang này, với nhan đề “**Đàn ông là phải thế**”, phóng viên lại khuyên các đấng nam nhi: “Hãy nhớ lại những điều mà bố đã nói với bạn để trở thành một người đàn ông thực thụ: không khóc nhè, không nóng giận khi mọi việc không theo đúng ý mình, luôn rõ ràng trong câu nói, dứt khoát trong hành động, giữ điểm tĩnh kể cả khi thành công hay thất bại trong cuộc đời...”

Không biết những cô nàng sợ ế trên kia học theo bí quyết ấy để chinh phục chàng có thành công hay không? Riêng cánh đàn ông để phấn đấu cho ra cái nhãn mác “Đàn ông phải thế” xem chừng quá khó khăn. Những quan niệm cứng nhắc này đang gây áp lực không nhỏ để những người phụ nữ và nam giới được sống với mong muốn và bản chất đích thực của con người mình.

Vẫn trên **Tapchilamdep.com (14/4/2009)**, trong một bài phỏng vấn khác với nhan đề: Kiều Anh: “**Thất bại lớn nhất là tình yêu**”, phóng viên đã đưa ra lời giải thích cho câu hỏi của mình với cựu hoa hậu Hà Kiều Anh:

“Vậy phụ nữ kiếm quá nhiều tiền có bất lợi gì không, vì trước nay xã hội vẫn không thể quen được với hình ảnh phụ nữ kiếm nhiều tiền?”

Nêu câu hỏi này để giúp công chúng hiểu được những khó khăn mà một người phụ nữ có nhan sắc, thành đạt như Kiều Anh đã từng phải vượt qua và hiện tại đang phải đối mặt là rất tốt. Tuy nhiên, trong ngữ cảnh này, để dễ cho người trả lời và tránh mặc định thêm sự bất công đối với giới nữ, có lẽ phóng viên nên thêm một số phụ từ biểu thị tính chất suy đoán cá nhân thay vì áp đặt, chẳng hạn: “*Có vẻ như xã hội ngày nay vẫn chưa quen với hình ảnh phụ nữ kiếm nhiều tiền...*”. Thành phần mang ý nghĩa suy đoán này nếu chuyển lên đầu câu làm căn cứ cho ý hỏi chính sẽ giúp thông tin khách quan hơn.

Tình cờ bắt gặp một câu hỏi của phóng viên (**Tapchidep.com**) bị ca sĩ Silk Black “bật lại” rằng: “*Câu hỏi của chị quá phù phiếm so với cuộc đời tôi...*”, chúng tôi xin trích lại nguyên văn để cùng xem xét:

“Yếu đuối, mong manh là đặc ân, đặc sản, và cũng là “vũ khí chết người” của đàn bà. Tại sao chị lại từ chối nó và rước vào thân sự mạnh mẽ, để rồi ngày càng tịnh tiến đến ...thuộc tính của đàn ông?”

Thiết nghĩ người “nhặt sạn” không cần phân tích, bình bàn gì thêm cũng đủ thấy lời hỏi, ý hỏi, ngữ điệu hỏi... đã chạm lòng tự ái và thổi bùng “ngọn lửa cá tính” của Silk Black thế nào. Hơn nữa việc ấn định một cách chủ quan về những “đặc sản” của đàn bà hay “thuộc tính” đàn ông ở đây cho thấy phóng viên còn mang định kiến giới nặng nề. Nếu người được hỏi không có được bản lĩnh như Silk Black chắc chắn sẽ buồn khổ vì trót đánh mất những phẩm chất tốt đẹp của người phụ nữ để hoá thành đàn ông. Và để sửa sai, rất có thể không ít phụ nữ cố gắng tìm cách giữ lấy cho bản thân sự “mong manh, yếu đuối” để rồi trở thành những cây “tầm gửi” lệ thuộc và cam chịu. Điều này hết sức phi lí và cản trở rõ rệt tới việc truyền thông nâng cao nhận thức cho công chúng về giới và bình đẳng giới.

Tương tự kiểu “gán nhãn thiên chức” cho mỗi giới, **chương trình Phụ nữ VOV2 (8h ngày 30/3/2009)**, cũng có lời nhân vật (chị Nghị - Chủ tịch tập đoàn dệt may Hiệp Hưng):

“Hầu hết trong tập đoàn của tôi thì về sản xuất thì chủ yếu là nữ..., chúng tôi xuống giúp đỡ rất nhiệt tình để cùng với mình tạo công ăn việc làm cho các chị, đồng thời giúp đỡ các chị rất là vững tin để học cái nghề, và sau khi học thì các chị vững tin ở nhà chăm sóc chồng con rồi làm hàng, không đi thành phố nữa, nếu không thì sẽ có cái nguy cơ rất là lớn đối với hạnh phúc gia đình người ta, ...”

Bình đẳng giới là việc nam và nữ có vị trí, vai trò ngang nhau, được tạo điều kiện và cơ hội phát huy năng lực của mình cho sự phát triển của cộng đồng và thụ hưởng như nhau về thành quả của sự phát triển đó

“Cái duy nhất mà nghề viết có thể lấy đi ở một phụ nữ là sự im lặng. Khi phụ nữ mất sự im lặng, cam chịu, nhẫn nhịn, họ có thể thay đổi cả thế gian”. Chị muốn thay đổi điều gì trên thế gian này?

Tôi muốn thay đổi cái môi trường bất bình đẳng với phụ nữ Việt Nam (trong văn hóa, xã hội, kinh tế...). Không phải chỉ cần phụ nữ ý thức về bản thân như một chủ thể là có thể thay đổi xã hội, vấn đề là xã hội cũng phải thay đổi, phải có sự bình đẳng thực sự, trở thành môi trường lành mạnh về quan điểm giới. Nếu môi trường bất bình đẳng, người phụ nữ càng ý thức bản thân, càng cấp tiến

càng đau khổ. Phụ nữ cần sống trong xã hội bình đẳng mới hạnh phúc, mới phát triển con người toàn diện...”

Mong muốn của chị Lí Lan cũng là mong muốn của tất cả mọi người trên con đường tiến tới bình đẳng giới. Để thúc đẩy nhanh hơn tiến trình này, một phần trách nhiệm không nhỏ thuộc về sự tự ý thức của mỗi cá nhân nhà báo làm thế nào để sản xuất ra các sản phẩm truyền thông nhạy cảm giới. Bên cạnh đó, vai trò chỉ đạo của các cơ quan quản lí báo chí và chủ trương lồng ghép giới trong truyền thông của mỗi tờ báo cũng hết sức quan trọng. Việc đưa ý kiến của một văn nghệ sĩ tên tuổi như Lí Lan ở đây chứng tỏ **Tintuonline** đã chọn được cách thức mềm dẻo, linh hoạt, có tác dụng thuyết phục thông tin và định hướng dư luận công chúng đối với các vấn đề về giới. Nếu mỗi nhà báo, mỗi cơ quan báo chí báo cùng nỗ lực như vậy, chắc chắn việc đưa giới vào sản phẩm truyền thông sẽ mang lại hiệu quả tác động xã hội cao hơn.

ĐÔI ĐIỀU CHIA SẺ

Trong tháng 4 vừa qua, mặc dù các nhà báo đã có rất nhiều đóng góp trên phương diện chuyển tải các vấn đề về giới trong sản phẩm truyền thông, song đây đó cũng còn một số bài báo bộc lộ sự thiếu nhạy cảm giới. Căn cứ một số tờ báo và chương trình mà nhóm quan sát được, chúng tôi bước đầu xin được cùng trao đổi đôi điều sau

CẦN HƯỚNG TỚI GIÁ TRỊ NHƯ NHAU GIỮA CON TRAI VÀ CON GÁI, PHỤ NỮ VÀ NAM GIỚI

Chương trình **Ai là triệu phú VTV3(14/4/2009)**, khi biết người chơi có 2 em trai, người dẫn đã mượn một câu tục ngữ của người Nga để trò chuyện. Câu tục ngữ mang nghĩa: *một con trai là chưa có gì, hai con trai là có một, ba con trai mới thật tuyệt vời*. Khiếu mượn chuyện để tạo không khí sôi nổi, vui tươi là biệt tài của MC. Tuy nhiên lời khen tặng dành cho một người cha sinh được 3 con trai ở đây người xem vẫn thấy ẩn dấu một mong đợi có nhiều con trai sẽ “tuyệt vời” hơn, chắc chắn hơn khi chỉ có ít con trai. Trong tình huống này, người dẫn chương trình có thể không hàm ý về tư tưởng trọng nam khinh nữ - vốn đã hiện hữu trong ý thức của không ít khán giả, song công chúng xem chương trình có quyền cảm nhận thông tin theo trình độ hiểu biết và vốn kinh nghiệm riêng của họ. Vì vậy, dẫu không cố ý, lời bình và nhận xét của MC có thể khắc sâu thêm định kiến về giới. Thông điệp ở đây là hãy hướng tới giá trị như nhau giữa con trai và con gái.

Xã hội ngày nay đang khuyến khích trân trọng giá trị của người phụ nữ, vậy mà trong bài phỏng vấn **“Tôi chắc mình không ngoại tình”**, phóng viên **tintuonline 14/04/2009** đã nêu câu hỏi với Tommy Ngô: *“Anh không băn khoăn việc điều khiển “máy bay bà già”, trong khi có cơ hội lái máy bay “tối tân” hơn?”.* Ý phóng viên muốn tìm hiểu quan điểm của Tommy Ngô (một ca sĩ đang được giới trẻ ái mộ) về việc anh kết hôn và chung sống với người phụ nữ lớn hơn anh nhiều tuổi. Khiếu hài hước, dí dỏm là ưu thế của nhà báo khi cần tạo một không khí gần gũi, thân mật trong giao tiếp. Song cụm từ *“máy bay bà già”* và *“máy bay tối tân”*, được dùng theo nghĩa ẩn dụ, chỉ “người phụ nữ” ở đây có vẻ không được thiện cảm lắm. Có thể Tommy Ngô không mấy bận tâm, nhưng sẽ có độc giả không khỏi bất bình vì chẳng lẽ một phụ nữ (hay nam

giới) không nên lựa chọn người bạn đời của mình chỉ vì vấn đề tuổi tác, bắt chấp đó là một tình yêu thực sự hay sao? Và lại ẩn ý trong từ “máy bay” nhà báo chỉ có thể dùng cho lời nói ở một ngữ cảnh đặc biệt nào đó, trên mặt báo thì nên chăng hãy tìm cách khác nhã hơn để dẫn dắt mạch thông tin cũng như thể hiện thái độ trân trọng người phụ nữ. (**Tapchilamdep.com- 14/4/2009**)

Định kiến giới là nhận thức, thái độ và sự đánh giá thiên lệch, tiêu cực về đặc điểm, vị trí, vai trò và năng lực của nam hoặc nữ

Báo Hạnh phúc gia đình số 16/09 có loạt bài khá ấn tượng ở các tiêu đề: **Chân dài có phải là sào huyệt phúc, Lấy chân đổi tiền, Gái quê và đại gia...** Ý tưởng của người viết hoàn toàn mang tính tích cực, đó là phê phán thực trạng có những cô gái y vào nhan sắc, không trau dồi trí tuệ hoặc lợi dụng nhan sắc để kiếm những món hời trước mắt, khi nhận ra hậu họa thì đã

quá muộn. Tuy nhiên, cách thể hiện của tác giả đã gây sốc cho công chúng bởi những hình ảnh so sánh phản cảm, cực đoan. Từ chuyện hươu cao cổ khó khăn khi cúi xuống suối uống nước đến sở trường, sở đoản của con người rồi qui kết cho các “chân dài” là “ngu si tứ chi phát triển” thì người đọc thật khó theo kịp “sự bút phá” trong liên tưởng của nhà báo. Đây là còn chưa kể tới những góc nhìn, qui kết, áp đặt dành cho giới “má hồng” mà nhà báo luận bàn một cách đầy hứng khởi. Chẳng hạn: “*Nếu như ngày xưa vẻ đẹp của phái nữ là “ má hồng” hoặc “ hồng nhan” thì ngày nay biểu tượng ấy nằm ở phần thân dưới của phụ nữ, tức là đôi chân (cái đầu không còn được quan tâm)”... hoặc “... Nghĩa là người phụ nữ chân dài không biết mệt trong chuyện... tình dục, họ dẻo dai trong chuyện chăn gối. Đại gia cần là cần điều ấy để phục vụ họ trong phòng the...”* Vẫn biết đây là bài viết nhằm phê phán thói hư tật xấu, mà một trong những nguyên tắc phê phán là phải “thuốc đắng dã tật”, phải “đòn đau mới chữa”, song ngôn từ và chất giọng của người viết đã khiến hình ảnh *phái đẹp – chân dài* trở nên xấu xí, mất thiện cảm. Và không lẽ xét trong tương quan với hình ảnh các đại gia trong bối cảnh này chỉ có chân dài là đáng chê trách sao? Thật bất bình đẳng khi cùng một câu chuyện nhưng người phụ nữ bị lên án nặng nề, còn người nam giới có vẻ được dung túng hơn?

HÌNH ẢNH NGƯỜI PHỤ NỮ VƯƠN LÊN, TỰ TIN, NĂNG ĐỘNG TRONG CÔNG VIỆC XUẤT HIỆN NGÀY Càng NHIỀU.

Với chủ đề chương trình là **“Làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh”, chương trình Phụ nữ VOV2 12/4/2009** đã chọn những điển hình là phụ nữ năng động và thành công ở nhiều lĩnh vực khác nhau để ca ngợi và xem là những tấm gương tốt cho mọi người noi theo. **Chương trình “Sức sống mới” VTV1 ngày 16/4 và 17/4/2009** liên tục đề cập chủ đề bình đẳng vì sự tiến bộ của người phụ nữ. Đặc biệt trong mục **Trò chuyện cùng khách mời**, các MC đã tập trung vào những câu hỏi gợi mở (để nữ khách mời có dịp được bày tỏ quan niệm riêng nhưng mang tính khích lệ chung đối với phụ nữ) về sự chế ngự những mặc cảm giới lỗi thời, vươn lên thể hiện tiềm năng của mình trong mọi lĩnh vực cuộc sống.

Chương trình phụ nữ VOV2 ngày 31/3/09 đã đưa tin về vở kịch **Nhà bú bê** – Tác phẩm nổi tiếng của nhà soạn kịch người Na Uy là Henrik Ibsen. Trong đó nhân vật Nora là một người phụ nữ chăm sóc chồng con hết lòng, là người cam chịu, sống cuộc sống phụ thuộc vào chồng, đã hứng chịu sự mất mát của tự do - những điều mà người chồng của cô đã không nhận ra. Cuối cùng cô đã nhận ra được hạnh phúc đích thực của mình, đó là sự tự do và đứng trên đôi chân của mình. Thông qua vở kịch này tác giả muốn nhắn nhủ tới người xem rằng ở thời nào cũng vậy, không nên sống thụ động mà hãy biết làm chủ cuộc sống của mình, đặc biệt là đối với người phụ nữ. Chương trình cũng đưa ra các buổi hội thảo, tọa đàm về bình đẳng giới góp phần gợi mở cho việc xây dựng các chính sách tăng quyền năng cho phụ nữ, hướng tới bình đẳng giới thực sự. Đồng thời cũng đưa ra giải pháp để đạt được bình đẳng thực sự đối với phụ nữ, và bình đẳng trong gia đình, đó là sự phấn đấu, cố gắng của cả hai giới nam và nữ.

HÌNH ẢNH NGƯỜI NAM GIỚI VỚI VAI TRÒ XÂY ĐÁP TỐ ẤM VÀ CHIA SẺ VỚI PHỤ NỮ

Bài viết với nhan đề **“Đàn ông đảm việc nhà” (Báo Gia đình – Xã hội số 3/2009)** đã củng cố một cách nhìn tiến bộ về vai trò giới trong xã hội hôm nay. Bài báo nêu vấn đề nội trợ, chăm sóc con cái, trước đây mọi người vẫn cho là của phụ nữ, nhưng hiện tại không ít đàn ông, kể cả những người đàn ông có học thức đã cùng chia sẻ những công việc này với vợ một cách hào hứng, tự nguyện. Quan điểm chung của hai người đàn ông trong bài cũng chính là điều tác giả Mai Hương muốn nhấn mạnh rằng: *làm việc nhà là bình thường và cần thiết của một người đàn ông trong gia đình, bất cứ người đàn ông nào cũng có thể làm và hoàn toàn có thể rèn luyện được.* Điều này đã giúp nam giới trở nên gần gũi hơn với gia đình – như sợi dây gắn kết họ với phụ nữ và con cái. Sự chia sẻ và cảm thông chính là nền tảng tạo nên hạnh phúc bền vững.

Báo Dân trí (Cập nhật lúc 15h22, ngày 07/03/2009), trên cơ sở những ý kiến thu thập được từ nhiều tầng lớp công chúng, tác giả bài báo đã khẳng định một thực tế do quan niệm sai lầm của không ít đàn ông nên *“Phụ nữ ngày nay vẫn còn gặp nhiều trở ngại trên con đường hoàn thiện “chân dung hiện đại” cho mình”.* Với thực tế này, bài báo đã cho công chúng, bạn

đọc hiểu rằng cần có một sự cảm thông chia sẻ, hỗ trợ tích cực của mọi người, nhất là nam giới, chị em phái nữ mới có thể vượt qua trở ngại để vươn lên khẳng định vai trò, vị thế của mình trong một xã hội bình đẳng giữa nam và nữ.

TUỔI VỀ HƯU CỦA PHỤ NỮ NHÌN TỪ GÓC ĐỘ GIỚI:

Đáng lưu ý trên các trang báo hoặc các chương trình phát thanh - truyền hình là những diễn đàn được tổ chức để trao đổi, bàn luận sâu hơn, cụ thể hơn đối với các vấn đề liên quan tới giới – bình đẳng giới mà công chúng không dễ nhận ra

Chương trình phụ nữ VOV2 ngày 13/04/09 nói tới vấn đề tăng tuổi nghỉ hưu cho phụ nữ. Chương trình đã đứng trên quan điểm về giới để thấy được sự khác biệt giữa nam và nữ, từ đó đưa ra những khuyến nghị phù hợp nhằm tăng cường quyền lợi cho phụ nữ. Tăng tuổi nghỉ hưu cho phụ nữ ngang bằng nam giới là việc làm cần thiết. Đứng ở góc độ xã hội, ở độ tuổi 55, với độ chín về kiến thức và kỹ năng người phụ nữ có thể đóng góp được nhiều cho công việc. Đứng ở góc độ bình đẳng giới, tăng tuổi về hưu cho phụ nữ là tăng cơ hội học tập, cơ hội thăng tiến và cơ hội hưởng lương cao hơn cho họ. Nhờ vậy vị thế của người phụ nữ cũng được nâng cao.

TIẾNG NÓI NHÀ VĂN VÌ BÌNH ĐẲNG GIỚI

Trên Tintuonline(28/4/09), bài phỏng vấn từ nhà văn Lí Lan với nhan đề “Văn chương có thể chơi được”, tác giả Đỗ Duy đã khéo léo gợi ra những chính kiến của một nhà văn có thời gian sống xa xứ nhiều năm. Trong đó quan điểm được coi là tuyên ngôn riêng của nữ nhà văn Lí Lan đã có một hiệu quả tác động tích cực cho truyền thông vì bình đẳng giới.

Ở đây việc hướng tới chủ đề ca ngợi nữ doanh nhân dám nghĩ, dám làm là cần thiết. Thành công trong việc tạo công ăn việc làm nâng cao sự tự tin cho các lao động nữ mà chị Nghị đạt được cũng rất xứng đáng để biểu dương. Tuy nhiên, giá mà sau lời phát biểu còn vương nếp nghĩ quen thuộc về cái gọi là “thiên chức chăm sóc chồng con” đối với phụ nữ, chương trình có thêm đôi lời phân tích, bình luận hay dẫn dắt để mở đi vết “gán nhãn giới” thì sẽ hay hơn, ví dụ kêu gọi sự chia sẻ của nam giới và các thành viên khác trong gia đình để phụ nữ bớt đi gánh nặng gia đình, tập trung vào công việc để có năng suất lao động tốt hơn.

HÃY ĐỐI XỬ CÔNG BẰNG GIỮA NAM VÀ NỮ

Trên dantri.com.vn ngày 07/04/2009 có bài **“Bị bạo hành - chẳng oan”**, người viết đã đưa ra những dẫn chứng khá chân thực về một số trường hợp chị em phụ nữ bị đòn chồng. Đương nhiên, đó không phải là những trận đòn mà nguyên do chỉ thuộc về một phía. Người phụ nữ trong những câu chuyện có thể vụng về, sai sót trong cư xử hay bộc lộ một vài nhược điểm nào đó. Nhưng đâu phải rằng cứ khi nào phụ nữ sai, đàn ông cũng có quyền đánh đập. Thay vì lên án các đấng mày râu cậy thế, cậy quyền, cậy sức vóc... đánh vợ, tác giả lại tỏ ra phân xử “công bằng” với những luận điểm dựa theo ý kiến phiếm định của số đông: *“Kể về nạn bạo hành gia đình, nhiều người cũng rùng mình trước những trận đòn roi của các ông chồng, nhưng tìm hiểu nguyên do, cũng không ít người chép miệng: kiểu đó không bị đánh mới lạ...”* Những suy nghĩ này của công chúng rất cần phải lên án, bởi dù xuất phát từ bất kỳ nguyên nhân nào, thì việc bạo lực về thể xác và tinh thần là vi phạm pháp luật, nhất là khi Luật Phòng chống bạo lực gia đình đã có hiệu lực từ tháng 7/2008. Việc vô tình cổ vũ cho những suy nghĩ như vậy của các nhà báo sẽ góp phần làm cho *bất bình đẳng giới và bạo lực gia đình* thêm trầm trọng hơn.

Trong loạt bài liên quan tới chủ đề trình tiết và sự thủy chung, NguoiLaodongonline (16/10/2007) đưa một tit bài khá hấp dẫn: **Danh dự - trình tiết hay là chết**. Tác giả bài viết đã giới thiệu quan niệm của một số quốc gia về danh dự và trình tiết của người phụ nữ với mục đích là để độc giả cùng suy ngẫm. Thực chất những quan niệm

Vai trò giới là những việc nam và nữ thực tế đang làm. Vai trò giới được chia làm 3 loại: vai trò sản xuất, vai trò tái sản xuất, vai trò cộng đồng

này hết sức hà khắc và hậu quả thiệt thòi chủ yếu thuộc về người phụ nữ. Ví dụ như chi tiết: *“Tại Jordan, những “giá trị truyền thống” vẫn vững chắc trong lúc xã hội hiện đại hóa một cách khá nhanh chóng, nhiều khi tiết hạnh của phụ nữ còn giá trị hơn cả cuộc đời họ. Chỉ cần nghi ngờ rằng cô gái đã mất trinh tiết trước khi lấy chồng, dù tự nguyện hay không tự nguyện thì họ hàng, gia đình của cô có thể giết ngay cô gái để xóa đi nỗi hổ thẹn của gia đình...”* Hoặc *“Tại Vương quốc Jordan, khi anh thanh niên Ayman (tên họ được đổi đi theo yêu cầu của Cục Báo chí Jordan) nghe tin đứa em gái của mình có quan hệ tình dục với một người đàn ông, Ayman đã bắn chết em gái ngay tại phòng khách của gia đình. Bà mẹ tỏ ra hoan hỉ cảm ơn con trai mình...”*

Xét về nguyên tắc thông tin báo chí, tác giả hoàn toàn có quyền để ngỏ chính kiến cá nhân, nhưng trước một vấn đề nhạy cảm về giới như vậy, đưa ra những quan niệm mang đậm chất tôn giáo, văn hoá, phong tục, tập quán riêng... của từng dân tộc, quốc gia mà không có thông tin định hướng, thực sự rất khó để độc giả tự suy ngẫm. Rất có thể những độc giả sẵn có quan niệm cực đoan về chữ trinh tiết của bài báo này, họ càng có cơ để bảo lưu cách hành xử bất công đối với người phụ nữ. Nếu nhà báo mạnh dạn đặt vấn đề để độc giả cũng suy ngẫm: *“Phải chăng trinh tiết và sự chung thủy cũng cần được đặt ra đối với người đàn ông”* - thì chính là việc các nhà báo đã góp phần thay đổi nhận thức và hướng độc giả đến những giá trị công bằng và bình đẳng.

Chịu trách nhiệm xuất bản: Ths. Nguyễn Văn Anh - Chủ tịch Hội đồng sáng lập

Cơ quan: Trung tâm Nghiên cứu và Ứng dụng Khoa học về Giới - Gia đình - Phụ nữ và Vị thành niên (CSAGA)

Địa chỉ: Tầng 4 Công ty cơ khí Điện - Điện tử - Tàu thủy Tổ 6 - Láng Thượng - Đống Đa - Hà Nội

ĐT: 04.37910014 - Email: csaga@csaga.org.vn

Website: www.csaga.org.vn